

MONETĀRAIS BIĻETENS

7•2000

Jūlijā vairāki tautsaimniecības attīstības rādītāji liecināja par ekonomiskās aktivitātes kāpumu valstī un ar to saistīto naudas piedāvājuma pieaugumu. Jau vairāk nekā gadu turpinājās bezdarba līmeņa samazināšanās (jūlija beigās – 8.2%). Veiksmīgi attīstījās transporta nozare. Arī 2000. gada 1. pusgada rūpniecības un būvniecības ražošanas apjoma un eksporta dati ļauj prognozēt šo rādītāju pieaugumu jūlijā. Valsts konsolidētā kopbudžeta fiskālais deficīts un tā segšanai nepieciešamais finansējums bija ievērojami mazāks nekā 1999. gada atbilstošajā periodā. Finanšu tirgu pozitīvi ietekmēja starptautiskās kredītreitingu aģentūras *Fitch IBCA* 2000. gada jūlija paziņojums par Latvijai 1999. gada septembrī piešķirto reitingu saglabāšanu, vērtējot Latviju kā ieguldījumiem labvēlīgu valsti. Plašā nauda palielinājās par 2.3% (līdz 1.2 mljrd. latu; par 20.4% vairāk nekā iepriekšējā gada atbilstošajā periodā). Sezonālu faktoru ietekmē turpināja augt skaidrās naudas pieprasījums. Palielinājās gan iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumu, gan šai klientu grupai izsniegto kredītu atlikums (attiecīgi par 3.0% un 2.2%). Iekšzemes starpbanku tirgū nedaudz pieauga procentu likmes.

2000. gada jūnijā Latvijas Banka kā pirmā centrālā banka Baltijas valstīs un Ziemeļeiropā tika sertificēta atbilstoši ISO 9002 kvalitātes vadības standartam, kas apliecina spēju nodrošināt pastāvīgu un kvalitatīvu savu funkciju veikšanu.

Jūlijā saistībā ar ASV dolāra kursa pieaugumu pasaules valūtas tirgū par 1.0% palielinājās Latvijas Bankas noteiktais ASV dolāra kurss. Iekšzemes valūtas tirgū ASV dolāra kurss atradās 15–30 procentu punktu no Latvijas Bankas intervences apakšējās robežas. Attiecībā pret latu pieauga arī Lielbritānijas sterliņu mārciņas kurss (par 0.9%), bet samazinājās eiro un Japānas jenas kurss (attiecīgi par 0.2% un 2.5%).

Latvijas Bankas tirie ārējie aktīvi palielinājās par 7.8% un jūlija beigās sasniedza 560.0 milj. latu. Centrālās bankas ārējo rezervju un naudas bāzes pieaugumu galvenokārt noteica Latvijas Bankas veikto valūtas mijmaiņas darījumu apjoma palielināšanās. Īstermiņa un ilgtermiņa valūtas mijmaiņas darījumu pozitīvais saldo sasniedza attiecīgi 36.6 milj. latu un 3.1 milj. latu. Naudas bāzes pieaugumu veicināja arī valdības noguldījuma Latvijas Bankā samazināšanās par 17.0 milj. latu. Kaut gan Latvijas Bankas izsniegto kredītu apjoms (33.4 milj. latu) bija ievērojami lielāks nekā jūnijā, saruka bankām izsniegto centrālās bankas kredītu atlikums (par 4.1 milj. latu), jo gandrīz visi izsniegtie aizdevumi bija *repo* kredīti ar 7 dienu termiņu. Latvijas Banka jūlijā piesaistīja termiņnoguldījumus 8.2 milj. latu apjomā un veica *reverse repo* darījumus 15.0 milj. latu apjomā. Šo darījumu termiņš bija īss, tāpēc naudas bāzi jūlija beigās tie neietekmēja.

Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu atlikums jūlija beigās bija 763.6 milj. latu. Ilgtermiņa kredītu īpatsvars sasniedza 75.1% no kredītu atlikuma, bet atlikuma apjoms salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinājās par 37.9% (īstermiņa kredītu atlikuma gada pieaugums – tikai 2.3%). Iekšzemes uzņēmumi un privātpersonas vairāk izmantoja latos izsniegtos kredītus (atlikuma pieaugums – 4.8%), bet palielinājās arī ārvalstu valūtā izsniegto kredītu atlikums (par 0.5%).

No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu atlikums jūlija beigās sasniedza 762.7 milj. latu, turklāt straujāks bija ilgtermiņa noguldījumu atlikuma pieauguma temps (6.1%), kas liecina, ka augs uzticība bankām.

Pieaugot starpbanku tirgus procentu likmēm, nevienā no trim valsts vērtspapīru izsolēm darījumi nenotika. Aproximā esošo valsts vērtspapīru atlikums samazinājās par 3.0% (jūlija beigās – 222.2 milj. latu). No tiem 29.7% bija 2 gadu obligācijas, 27.0% – 5 gadu obligācijas, 22.8% – 12 mēnešu parādzīmes un 11.3% – 3 gadu obligācijas.

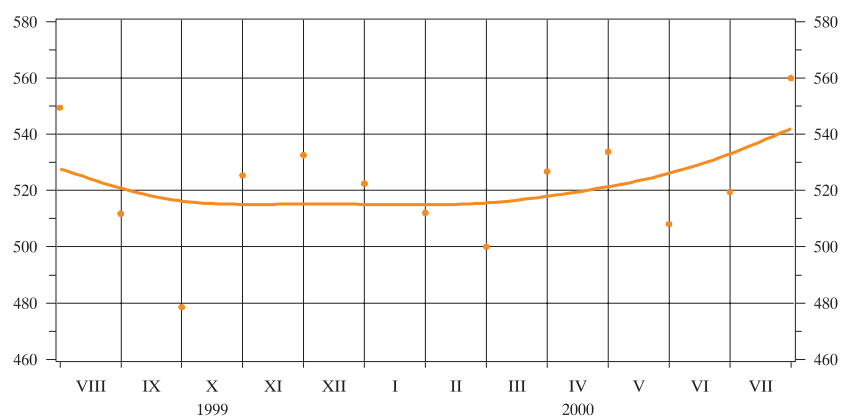
Valsts konsolidētā kopbudžeta finansiālais deficīts 2000. gada pirmajos septiņos mēnešos bija 43.8 milj. latu un fiskālais deficīts – 46.3 milj. latu, jūlijā palielinoties attiecīgi par 4.0 milj. latu un 4.6 milj. latu. Savukārt valsts pamatbudžeta fiskālais deficīts jūlijā pieauga par 4.9 milj. latu un 2000. gada pirmajos septiņos mēnešos sasniedza 65.0 milj. latu. Valsts pamatbudžetā samazinājās nodokļu ieņēmumi (par 8.2 milj. latu mazāk nekā jūnijā), bet jūlijam raksturīgais nelielais valsts pamatbudžeta subsīdiju un dotāciju apjoms ievērojami samazināja arī valsts pamatbudžeta uzturēšanas izdevumus, un valsts pamatbudžeta izdevumi salīdzinājumā ar jūniju saruka par 12.6 milj. latu. Valsts speciālā budžeta izdevumi bija mazāki, tāpēc izveidojās neliels fiskālais pārpalikums (1.1 milj. latu apjomā) un nedaudz (līdz 30.5 milj. latu) saruka valsts speciālā budžeta fiskālais deficīts. Pašvaldību konsolidētajā budžetā bija gan finansiālais, gan fiskālais pārpalikums. Valdības ārējam parādam samazinoties par 0.7 milj. latu un valdības iekšējam parādam – par 7.1 milj. latu, valdības parāds jūlija beigās saruka līdz 572.4 milj. latu.

Patēriņa cenu indekss jūlijā salīdzinājumā ar jūniju samazinājās par 0.5%. Patēriņa cenu gada inflācija bija 2.8%, bet pamatinflācija – 1.0%. Pazeminoša ietekme uz patēriņa cenu indeksu bija dārzeņu un kartupeļu, cukura, kā arī apģērba un apavu cenu kritumam. Stājoties spēkā grozījumiem likumā "Par akcīzes nodokli naftas produktiem", dīzeļdegvielas cenas jūlijā pazeminājās par 5.8%. Salīdzinājumā ar jūniju pakalpojumu cenas palielinājās par 0.2%, bet preču cenas samazinājās par 0.7%. Administratīvi regulējamo cenu kāpums veidoja 1.5 procentu punktus no patēriņa cenu gada inflācijas.

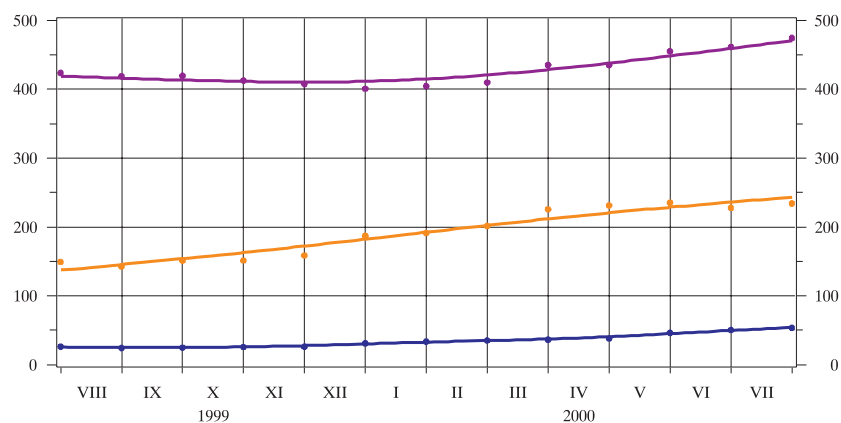
Ražotāju cenu indekss rūpniecībā jūlijā salīdzinājumā ar jūniju palielinājās par 0.1%, bet salīdzinājumā ar iepriekšējā gada jūliju – par 0.8%. Ražotāju cenas visvairāk pieauga pārtikas produktu un dzērienu ražošanā (par 0.3%), bet saruka koksnes, koka un korķa izstrādājumu ražošanā (izņemot mēbeles; par 0.2%).

Latvijas ostās saņemto un no tām nosūtīto kravu apjoms jūlijā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo mēnesi palielinājās par 2.9%, samazinoties Ventspils ostā (par 0.4%), bet pieaugot Rīgas ostā (par 0.5%) un Liepājas ostā (par 73.7%). Arī dzelzceļa kravu pārvadājumu apjoms pieauga (par 14.5%) galvenokārt sakarā ar to, ka palielinājās dzelzceļa tranzītpārvadājumi caur ostām (par 19.5%).

Olu ražošana jūlijā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu pieauga (par 4.9%), bet gaļas un piena ražošana saruka (attiecīgi par 19.0% un 1.0%).

LATVIJAS BANKAS TĪRIE ĀRĒJIE AKTĪVI
(perioda beigās; milj. latu)

IEKŠZEMES UZŅĒMUMU UN PRIVĀTPERSONU NOGULDĪJUMI BANKĀS
(perioda beigās; milj. latu)

— Pieprasījuma
— Īstermiņa
— Ilgtermiņa

	2000	
	VI	VII
Rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indeksa pārmaiņas (salīdzinot ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu; %)	8.4	*
Patēriņa cenu indeksa pārmaiņas		
Mēneša (%)	0.1	-0.5
Gada (%)	2.4	2.8
Reģistrēto bezdarbnieku skaits perioda beigās	100 580	98 496
Bezdarba līmenis (% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita)	8.4	8.2
Valsts pamatbudžeta fiskālā bilance (milj. latu)	-60.1	-65.0
Ārējā tirdzniecība (milj. latu)		
Eksports	101.6	*
Imports	162.7	*
Bilance	-61.1	*

MAKROEKONOMISKIE RĀDĪTĀJI

* Datu vēl nav.

Avots: LR Centrālās statistikas pārvaldes dati.

MONETĀRIE RĀDĪTĀJI(perioda beigās; milj. latu)
(perioda beigās; milj. ASV dolāru)*

	2000	
	VI	VII
Banku sistēma		
M2X	1 137.9	1 164.1
Skaidrā nauda apgrozībā (bez atlikumiem banku kasēs)	397.6	401.4
Iekšzemes uzņēmumu un privātpersonu noguldījumi	740.3	762.7
Pieprasījuma noguldījumi	461.7	474.6
Terminnoguldījumi	278.6	288.1
M2D	791.6	796.3
Tīrie ārējie aktīvi	603.6	610.5
Tīrie iekšējie aktīvi	534.4	553.6
Kredīti iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām	747.1	763.6
Īstermiņa kredīti	187.8	190.5
Ilgtermiņa kredīti	559.3	573.1
Kredīts valdībai (neto)	58.9	62.4
Latvijas Banka		
M0	491.4	557.6
Skaidrā nauda apgrozībā	442.1	449.2
Noguldījumi Latvijas Bankā latos	47.8	107.0
Noguldījumi Latvijas Bankā ārvalstu valūtā	1.4	1.4
Tīrie ārējie aktīvi	519.5	560.0
Tīrie iekšējie aktīvi	-28.1	-2.4
Kredīti	25.8	36.9
Bankām	42.9	38.8
Valdībai (neto)	-17.1	-1.8
Pārējie aktīvi (neto)	-53.9	-39.4
Ārējās rezerves*	904.53	957.71
Zelts	72.58	69.31
Speciālās aizņēmuma tiesības	0.01	0.55
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	0.04	0.04
Ārvalstu konvertējamās valūtas	831.90	887.81

**PROCENTU LIKMES UN LATVIJAS
BANKAS NOTEIKTIE ĀRVALSTU
VALŪTU KURSI**

	2000	
	VI	VII
Latos izsniegto iekšzemes starpbanku kredītu vidējā svērtā procentu likme	3.3	4.3
Iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām izsniegto kredītu procentu likmes		
Īstermiņa kredīti (izsniegti latos)	11.2	12.1
Īstermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	14.7	14.7
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti latos)	11.1	10.4
Ilgtermiņa kredīti (izsniegti OECD valstu valūtās)	11.0	11.2
No iekšzemes uzņēmumiem un privātpersonām piesaistīto noguldījumu procentu likmes		
Pieprasījuma noguldījumi (veikti latos)	0.9	0.8
Pieprasījuma noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	0.8	0.9
Īstermiņa noguldījumi (veikti latos)	4.9	4.8
Īstermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	5.5	5.4
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti latos)	7.5 ¹	8.6
Ilgtermiņa noguldījumi (veikti OECD valstu valūtās)	6.4	7.1
Latvijas Bankas refinansēšanas likme (perioda beigās; %)	3.5	3.5
Ārvalstu valūtu kursi (perioda beigās)		
Ls pret USD	0.6000	0.6060
Ls pret DEM	0.2897	0.2891
Ls pret GBP	0.9090	0.9170
Ls pret FRF	0.0864	0.0862
Ls pret 100 JPY	0.5710	0.5570
Ls pret EUR	0.5665	0.5653

¹ Dati precizēti.

Latvijas Republikas Centrālā statistikas pārvalde apkopojusi datus par rūpniecības un tirdzniecības attīstību jūnijā. Salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu rūpniecības produkcijas fiziskā apjoma indekss palielinājās par 8.4%, produkcijas izlaidei augot apstrādes rūpniecībā (par 10.0%), kā arī elektroenerģijā, gāzes un ūdens apgādē (par 0.6%), bet samazinoties ieguves rūpniecībā un karjeru izstrādē (par 25.3%). Apstrādes rūpniecībā visstraujāk attīstījās celulozes, papīra un papīra izstrādājumu ražošana (par 42.0%), citur neklasificētu mašīnu un iekārtu ražošana (par 31.5%), kā arī apģērbu ražošana, kažokādu apstrāde un krāsošana (par 20.2%). Mazumtirdzniecības apgrozījums pieauga par 11.2%.

Preču eksportam 2000. gada 1. pusgadā salīdzinājumā ar iepriekšējā gada atbilstošo periodu palielinoties par 13.3%, bet importam – par 13.0%, līdz 59.3% samazinājās importa pārsvars pār eksportu.

	2000	
	VI	VII
Banku rezerves	103.7	149.3
Nacionālā valūta banku kasēs	44.5	47.7
Noguldījumi Latvijas Bankā	59.1	101.6
Ārzemju aktīvi	1 228.6	1 175.9
Ārvalstu valūta banku kasēs	28.3	33.2
Prasības pret ārvalstu bankām	693.7	631.3
Prasības pret ārvalstu nebankām	382.8	373.5
Pārējie aktīvi	123.9	137.8
Prasības pret centrālo valdību (neto)	103.1	92.5
Prasības pret pašvaldībām (neto)	-27.2	-28.3
Prasības pret valsts uzņēmumiem	43.1	44.0
Prasības pret privātuzņēmumiem	597.7	605.6
Prasības pret privātpersonām	118.7	126.2
Neklasificētie aktīvi	189.5	172.0
Pamatlīdzekļi	98.6	99.1
Nauda ceļā	7.2	8.0
Pārējie aktīvi	38.5	40.9
Prasības pret iekšzemes kredītiestādēm (t.sk. ieguldījumi)	45.2	24.1
AKTĪVI PAVISAM	2 357.2	2 337.3
Pieprasījuma noguldījumi	283.0	281.2
Valsts uzņēmumu	41.9	35.5
Privātuzņēmumu	139.3	139.8
Privātpersonu	101.8	105.9
Termiņnoguldījumi	111.0	113.7
Valsts uzņēmumu	24.4	23.4
Privātuzņēmumu	31.1	33.0
Privātpersonu	55.6	57.4
Rezidentu noguldījumi ārvalstu valūtā	346.3	367.8
Valsts uzņēmumu	13.5	13.6
Privātuzņēmumu	159.4	174.8
Privātpersonu	173.4	179.4
Tranzītfondi	22.2	22.3
Ārzemju pasīvi	1 144.6	1 125.4
Saistības pret ārvalstu bankām	242.0	232.0
Saistības pret ārvalstu nebankām	729.7	699.8
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	172.9	193.5
Saistības pret Latvijas Banku	42.9	38.8
Parāda vērtspapīri	11.6	8.6
Kapitāls un rezerves	203.6	206.4
Rezidentu	53.9 ¹	54.4
Nerezidentu	149.7 ¹	152.0
Uzkrājumi parādiem un saistībām	62.3	63.5
Neklasificētie pasīvi	129.7	109.7
Nauda ceļā	43.0	41.4
Pārējie pasīvi (t.sk. pakārtotās saistības)	47.5	48.0
Saistības pret iekšzemes kredītiestādēm	39.2	20.3
PASĪVI PAVISAM	2 357.2	2 337.3

KREDĪTIESTĀŽU KOPSAVILKUMA BILANCE

(perioda beigās; milj. latu)

¹ Dati precizēti.

© Latvijas Banka, 2000

Pārpublicējot obligāta avota norāde.
Reģistrācijas apliecība Nr. 1718

Latvijas Banka
K. Valdemāra ielā 2a, Rīgā, LV-1050
Tālrunis: 702 2300 Fakss: 702 2420
<http://www.bank.lv>

Latvijas banku sistēmas un Latvijas Bankas monetāro rādītāju, kā arī starptautisko rezervju raksturlielumu publicēšanas datumi ir atrodami Starptautiskā Valūtas fonda Datu izplatīšanas standartu biļetena padomes Internet lappusē (<http://dsbb.imf.org>).
Šie dati visagrāk tiek publicēti Latvijas Bankas Internet lappusē (http://www.bank.lv/FinacialData/Latvian/index_LB.html).